

Προσωπικές Αντωνυμίες

(συνέχεια)

Στό προηγούμενο μάθημα αναφερθήκαμε στις προσωπικές αντωνυμίες του α' και β' προσώπου. Ἡ προσωπική αντωνυμία του γ' προσώπου είναι ἡ ἑξῆς:

	στόν ἐνικό	συνηθέστεροι τύποι	στόν πληθυντικό	συνηθέστεροι τύποι
Ὅν.	—	(οὗτος, ἐκεῖνος)	(σφεῖς)	(οὗτοι, ἐκεῖνοι)
Γεν.	(οὗ)	αὐτοῦ	(σφῶν)	αὐτῶν
Δοτ.	οἷ, οἶ	αὐτῶ	σφίσιν	αὐτοῖς
Αἰτ.	(ἐ)	αὐτόν	(σφᾶς)	αὐτούς

Στούς ἀρχαίους Ἕλληνες εὐχρηστοί ἦταν κυρίως οἱ τύποι τῆς δοτικῆς οἷ, οἶ, σφίσιν. Ὀνομαστική ἐνικοῦ δέν ὑπάρχει, ἡ δέ ὀνομαστική πληθυντικοῦ (σφεῖς) εἶναι σπάνια. Αὐτές ἀναπληρώνονται συνήθως ἀπό τίς δεικτικές αντωνυμίες οὗτος, αὕτη, τοῦτο, ἐκεῖνος, -η, -ο, ὅδε, ἥδε, τόδε. Οἱ πλάγιες πτώσεις ἀναπληρώνονται ἀπό τήν ὀριστική αντωνυμία αὐτός, αὕτη, αὐτό (βλ. ἀνωτέρω πίνακα κλίσεως τῆς αντωνυμίας γ' προσ.).

Σημείωση: Οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν αντωνυμιῶν, ὅταν δηλώνουν ἔμφαση παίρνουν στό τέλος πολλές φορές τό ἐγκλιτικό μόριο γέ (= βεβαίως, τοῦλάχιστον). ἔγωγε, ἐμοῦγε, ἔμοιγε, ἐμέγε.

Ἡ ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική αντωνυμία αὐτός

Πότε ἡ αντωνυμία αὐτός, -ή, -ό εἶναι ὀριστική καί πότε ἐπαναληπτική.

1) Ὀριστική εἶναι (σέ ὅλες τίς πτώσεις) ὅταν χρησιμοποιεῖται γιά νά ξεχωρίσει κάτι ἀπό ἄλλα ὁμοειδή:

π.χ. Τήν στρατεῖαν αὐτός Ξέρξης ἤγαγεν
(= Τήν ἐκστρατεία ὁ ἴδιος ὁ Ξέρξης ὁδήγησε).
Αὐτός Μένων ἐβούλετο ἰέναι παρ' Ἀριαῖον
(= Αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Μένων...).

2) Ἐπαναληπτική εἶναι ὅταν λαμβάνεται γιά νά ἐπαναλάβει κάτι γιά τό ὁποῖο ἔγινε λόγος προηγουμένως (χρησιμοποιεῖται μόνο στίς πλάγιες πτώσεις):

π.χ. *Κῦρος καλεῖ Μένωνα καί λέγει αὐτῷ τάδε· (ἀντί νά ἐπαναλάβει τήν λέξη τῷ Μένωνι) Ὁ Κῦρος καλεῖ τόν Μένωνα καί λέγει σ' αὐτόν (καί τοῦ λέει) τά ἐξῆς.*

3) Ὅταν ἡ ἀντωνυμία αὐτός, αὐτή αὐτό λαμβάνεται μέ τό ἄρθρο σημαίνει **ταυτότητα** καί μεταφράζεται ὁ ἴδιος (ὄχι ἄλλος).

π.χ. *Τήν αὐτήν ἡμέραν περί τῶν αὐτῶν πραγμάτων οὐ ταῦτά ἐψηφίζοντο ἐνίοτε οἱ Ἀθηναῖοι (= Μερικές φορές [ἐνίοτε] τήν ἴδια μέρα γιά τά ἴδια πράγματα [θέματα] δέν ἀποφάσιζαν τά ἴδια οἱ Ἀθηναῖοι).
Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἀγίου μάρτυρος...*

Ἡ ἀντωνυμία αὐτός, αὐτή, αὐτό κλίνεται ὅπως τά τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως (ἀγαθός, -ή, -όν), ἀλλά **χωρίς τό τελικό ν** στήν ὀνομαστική καί αἰτιατική ἐνικοῦ τῶν οὐδετέρων.

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ
Μηνιαία Ἐκδόση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Σεπτέμβριος 2010 – Τεύχος 45
Ἰδιοκτῆτης
Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Δημητσάνα 220 07 Κ.Τ. 8294
Ἐκδότης-Συντάκτης
Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
Διευθυντής
Ἀρχμ. Ἰάκωβος Κανάκης
220 07 Δημητσάνα - Τηλ. 27950-31217
Ἱπεύθυνος Τυπογραφείου:
Ἀρχμ. Γρηγόριος Κιούσης

